

2009-04-23

LS 0901-0093

Allmänna utskottet

Yttrande över landstingsrevisorernas rapport 20/2008 ”Granskning av arbetet för ökad mångfald av sjukvårdsaktörer”

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet föreslår allmänna utskottet föreslå landstingsstyrelsen besluta

att som yttrande över Landstingsrevisorernas rapport överlämna denna skrivelse.

Landstingsrevisorerna har konstaterat ett stort antal allvarliga brister i det så kallade mångfaldsarbetet. Landstingsrevisorernas iakttagelser är riktiga och utgör ett kraftigt underbetyg åt den förda privatiseringspolitiken som har satt som självändamål att överlämna så mycket som möjlighet av hälso- och sjukvården till privata vinstdrivande företag.

Den borgerliga politiken har lagt allt fokus på privatisering av hälso- och sjukvården och ingen energi åt att utveckla den landstingsdrivna sjukvården. Landstingsstyrelsen borde omgående ta initiativ för att ta vara på all den kompetens och kraft som finns hos personalen i landstingets egen hälso- och sjukvård och se till att den landstingsdrivna hälso- och sjukvården får samma möjligheter till utveckling som den privata vården. Sjukvården blir bättre när landstingets egen verksamhet tillåts göra sitt allra bästa i konkurrensen med de privata vårdgivarna, men så är det inte i dagsläget.

Som landstingsrevisorerna konstaterar saknas ett samlat grepp om effekterna av den förda privatiseringspolitiken. Huruvida politiken renderar i ökade eller minskade kostnader har överhuvudtaget inte analyserats, vilket naturligtvis är ytterst graverande för landstingsstyrelsens borgerliga majoritet. Därmed hanteras skattebetalarnas pengar på ett ansvarslöst sätt.

Landstingsrevisorerna riktar på goda grunder kritik mot att landstingsstyrelsen inte fattat ett formellt beslut om att avbryta avknoppningarna i landstinget. Så borde ha skett omedelbart efter Statskontorets utredning på våren 2008. Utredningen visade att en kommun/landsting inte kan förebehålla överlåtelse av egendom eller verksamhetsuppdrag till en grupp anställda. Anbudsförfarandet måste enligt utredningens bedömning av rättsläget vara öppet för alla marknadsaktörer. Statskontorets ansåg att ett avknoppningsförfarande i enlighet med den ordning som praktiseras i landstinget står i strid med så väl den svenska kommunallagens förbud mot understöd till enskild som med EG/EU-rättens förbud mot statsstöd till marknadsaktörer. Avknoppningar

2009-04-23

LS 0901-0093

inom Stockholms läns landsting är för närvarande föremål för rättslig prövning av Kammarrätten.

Med anledning av att lagligheten i förfarandet med avknoppning kan sättas ifråga borde, som Landstingsrevisorerna påpekar, landstingsstyrelsen för länge sedan ha fattat beslut om att avbryta avknoppningarna tills prejudicerande dom finns. Så har inte skett och denna omständighet borde ha vägt tyngre i ansvarsprövningen av 2008 års förvaltning avseende landstingsstyrelsen – särskilt rörande landstingsstyrelsens ordförande, vars ansvar för beslutsgången bör väga särskilt tungt. Om de avknoppningar som nu prövas i domstol leder till fällande domar har landstinget agerat olagligt och ansvaret för detta är då även en revisionell fråga och bör beaktas i den fortsatta ansvarsprövningen.

För övrigt bör framhållas att den borgerliga privatiseringspolitiken ofta marknadsförs i termer av att 'personalen' i (bestämd form singularis) ges möjlighet att ta över. Men den innebär oftast att en liten del av personalen ges möjlighet att ta över genom att starta, ett så gott som alltid, vinstdrivande företag. Kooperativ och ideella vårdmodeller av icke-vinstgivande slag har konsekvent satts på undantag. Inte sällan har det varit ett litet fåtal som står som ägare och anställer resten av personalen. De som inte vill eller får följa med till den nya privata vårdgivaren har istället getts pensioner eller avgångsvederlag av landstinget. Det är ett upprörande sätt att behandla såväl personal som skattemedel, vilket skulle kunna bli föremål för en särskild granskning av landstingsrevisorerna.

Landstingsrevisorernas konstaterande att inga belägg finns för att utmaningsrätten bidragit till vare sig lägre pris eller bättre kvalitet borde stämma till eftertanke även för landstingsstyrelsens borgerliga majoritet. Likväl att landstingsstyrelsens förvaltning i sitt utlåtande anför att den inte har några invändningar mot denna bedömning.

Utmaningsrätten innebär att allt för mycket makt läggs i händerna på privata företag och såväl inflytandet för de anställda som det medborgerliga demokratiska inflytandet åsidosätts. Utmaningsrätten bör således omedelbart avskaffas och initiativet till upphandlingar återföras dit den rätteligen hör hemma: Hos landstingets demokratiskt valda befolkningsföreträdare.

Landstingsrevisorerna påpekar vidare att de införda vårdvalen inte medför någon verklig valfrihet på grund av den borgerliga politiken försätter patienterna i ett informationsunderläge. Tyvärr har den borgerliga politiken ännu inte säkerställt reella möjligheter att jämföra kvaliteten hos olika utförare.

Självfallet borde människor istället ges möjlighet att jämföra vården hos olika vårdgivare. Relevant, lättillgänglig och begriplig information måste lämnas om de olika aktörerna, men såväl utvecklad information om den medicinska kvaliteten som andra kvalitetsmått saknas helt i dagsläget.

2009-04-23

LS 0901-0093

Landstingsrevisorerna för fram svårigheterna med att finna en korrekt prissättning för vårdval inom specialistvården. Det understryker ytterligare de krav som framförts av den politiska minoriteten i hälso- och sjukvårdsnämnden om att nu avvakta med införande av vårdval inom fler områden och istället utvärdera de redan införda vårdvalen i syfte att stärka den samlande kunskapen så att beslutsfattandet grundas på fakta och inte ideologiska käpphästar.

Den svaghet som den borgerliga politiken uppvisar vad gäller att nivåsätta kvalitetskrav på vårdgivarna inom ramen för vårdvalssystemen är anmärkningsvärd. Avsaknaden av tydliga kriterier för uppföljning och för avauktorisering har vid ett flertal tillfällen påpekats av företrädare för den politiska oppositionen, men lämnats utan åtgärd av den politiska majoriteten i såväl hälso- och sjukvårdsnämnden som landstingsstyrelsen. Det är bra att Landstingsrevisorerna för upp dessa brister i ljuset.